

‘Smoc vreest óók sluiting Isla’

Nu de rechter, na een jarenlange strijd van milieuorganisatie Smoc, heeft gevonden dat de overheid de hindervergunning verstrekt aan olieraffinaderij Isla moet handhaven, komen er behalve vele felicitaties ook kritische geluiden bovendrijven ten aanzien van Smoc. Met het succes van de strijd wordt deze tegelijkertijd, zoals vriend en vijand zal beamen, meer en meer ‘mennens’. Reden voor deze krant om eens enkele van die kritische geluiden voor te leggen aan Smoc-voorzitter Peter van Leeuwen.

Door Ellen Evenhuis

Hoe komt het dat Smoc het zo specifiek gemunt lijkt te hebben op de Isla en niet op andere vormen van milieuvervuiling, zoals het verkeer?

„Omdat Isla de grootste vervuiler is en bijvoorbeeld het verkeer slechts 1 procent van de vervuiling bijdraagt in vergelijking met de Isla. Dat is uit de StAB-rapporten gebleken en in rechtszaken vastgesteld. Smoc heeft zijn handen vol aan de Isla, het is erg veel werk. Smoc steunt uiteraard elk initiatief van mensen die meestrijden (Basta, GreenTown, etc.) en die ook andere vervuiling aanpakken (Green Force). Opvallend is overigens het gebrek aan initiatief bij de Milieuraad, die zelfs vindt dat Smoc 'niet zo'n ruzie moet maken' en moet praten met de Isla.”

Streeft Smoc naar sluiting van de Isla?

„Smoc heeft nooit sluiting nagestreefd, slechts handhaving van de (slappe vijftien jaar oude) milieuvergunning van de Isla door de overheid. De Isla heeft zelf gezegd dat handhaving sluiting zou betekenen. Isla-manager Richard Colastica schreef dit in een memo enkele jaren geleden die door de Isla in de rechtszaken is ingebracht. De rechter heeft dit statement met dus verstrekkende gevolgen laten onderzoeken door StAB. StAB kwam tot de conclusie dat sluiting niet nodig is. Dit betrof dus een bangmakende memo van Isla. Wel nodig zijn investeringen door Isla/PdVSA, die enkele tientallen miljoenen dollars zouden bedragen. In de rapporten wordt duidelijk aangegeven wat er mis is bij de Isla, dat betreft wel toegezegde maar niet nagekomen maatregelen door de Isla. De overheid heeft dit niet gecontroleerd

‘De Isla heeft al vanaf 1994 alle kans gekregen om te laten zien dat ze het goed voor heeft met de bevolking. Het afgelopen jaar laat zien dat dit Isla's bedoeling helemaal niet is. Er had groot onderhoud gepleegd kunnen en moeten worden, dat is niet gebeurd. Fatsoenlijk opstarten kan het bedrijf niet, nee, wil het bedrijf niet, want dat kost investeringen, geld.’

FOTO ARCHIEF

en geconstateerd waardoor deze situatie van kwaad tot erger is geworden.”

Volgens sommige Isla-medewerkers lijkt het huidige ‘offensief van Smoc op stemmingmakerij en zij zetten ernstige vraagtekens bij de bedoelingen van Smoc. Zij denken dat Smoc wellicht een ‘slaatje wil slaan’ uit de situatie (bijvoorbeeld middels de dwangsom). Zij spreken zelfs van een complottheorie (van Smoc samen met organisaties als GreenTown). Wat vindt Smoc van deze aantijgingen?

„Het ‘offensief’ is veroorzaakt doordat eindelijk, na vele jaren, de rechter heeft gezegd dat de overheid er niet langer een potje van kan maken en nu eindelijk eens moet gaan handhaven. Het is de overheid die dit heeft veroorzaakt door niets te doen met de vele dure rapporten en studies (van belastinggeld) door elk vonnis tot nu toe naast zich neer te leggen. Vrijwel in alles heeft Smoc gelijk gekregen omdat Smoc wel haar huiswerk doet en de overheid opvallend verzaakt en weigert te onderzoeken wat er op het Isla-terrein gebeurt. De dwangsom is zo hoog omdat de overheid de vonnissen heeft genegeerd en omdat de situatie ernstig is. Als de overheid handhaaft, zou er geen Smoc geweest zijn. Het is niet Smoc die er een slaatje uit slaat, maar PdVSA die dat mag doen. Mensen moeten (beter) geïnformeerd worden, zodat ze weten wat er aan de hand is. Complot? Smoc eist handha-

ving en Isla hoeft van Smoc niet te sluiten. GreenTown gaat uit van sluiting omdat dat beter voor de economie zou zijn. Het doel is dat de bevolking van Curaçao er niet ziek, maar beter van wordt. Daar kun je toch niet tegen zijn? Smoc wordt ook vaak verward met GreenTown (van Andres Casimiri) en MSI (van Edgar Leito) en Norbert George. En wat betreft alsof er nu ineens een offensief zou zijn: waar was iedereen de afgelopen tien jaar? Smoc is dit jaar helemaal niet zo actief geweest als andere jaren. Het is wel zo dat meer dan ooit scholen dicht moeten en natuurlijk het enorme vonnis van 75 miljoen gulden in 2010 en 50 miljoen (een half miljoen per week) in 2011. Als er, door toedoen van de Isla, tekenen van verbetering waren, was het vonnis anders geweest. Eindelijk ziet Smoc juist erkenning voor haar, vrijwillige belasting, werk van al die jaren. Smoc deed en doet wat de Milieudienst/overheid niet doet: uitlatingen op basis van feiten en niet op basis van emoties. Ja, Shell heeft welvaart gebracht. Maar... die tijden zijn voorbij. In 2019 zullen er nauwelijks nog 500 mensen bij de Isla werken die er nu werken (leeftijd). Sinds 1985, toen PdVSA ging huren, zijn er duizenden banen verloren gegaan en honderden doden veroorzaakt. En als Shell nu nog de huurder zou zijn, zou Smoc die aanpakken. Het maakt niet uit wie exploiteert, het gaat om handhaving van de vergunning. De werknemers

woulden ook moeten opstaan tegen het uitblijven van investeringen in arbeidsomstandigheden, milieu en productie, want Smoc vreest óók sluiting voor de werknemers als PdVSA niet investeert. Wanneer komt PdVSA met haar visie? Wat wil PdVSA eigenlijk met de raffinaderij? Waarom hebben ze nog niet geïnvesteerd? De beloftes zijn allemaal - vieze - lucht gebleken. Wanneer vraagt vakbond PWFC zich eens af wat PdVSA met de raffinaderij van plan is, want alles wijst er op dat het PdVSA is die er van af wil.”

Kan Smoc specifiek ingaan op de eventuele besteding van de gelden van de dwangsom?

„Dwangsommen zijn bedoeld als stok achter de deur, als drukmiddel dat aan een vonnis ook werkelijk wordt voldaan. De rechter zal zo'n dwangsom dus zo hoog vast stellen dat degene die in een vonnis is veroordeeld om iets te doen, het wel uit zijn hoofd zal laten om niet aan het vonnis te voldoen. De overheid hoeft niets te doen, alleen maar de Isla aanschrijven dat de vergunning wordt overtreden en dat die situatie direct moet stoppen. Smoc begrijpt de reactie van 'zo, wat een enorm bedrag', dat is het namelijk ook. Maar dat is dus juist bedoeld om de overheid die brief te laten schrijven, iets waar we nu al zes jaar over procederen. Dat iemand twijfelt aan de zuivere bedoelingen van Smoc zegt alles over de persoon, niets over Smoc. Smoc zal al het geld dat

zij ontvangt aanwenden voor haar sinds jaar en dag in haar statuten omschreven doelstellingen: terugdringing vervuiling Isla tot binnen de vergunning. Al het geld werd en wordt daarvoor gebruikt, ten gunste van de mensen onder de rook die nog steeds volledig in de steek worden gelaten door de overheid.”

Als Isla niet aan de eisen kan voldoen en wordt stil gelegd, dan werk je PdVSA eruit. Als dit vóór 2019 gebeurt, kan PdVSA aanspraak maken op 1 miljard boete voor Curaçao wegens contractbreuk. Dat kan het land toch nooit opbrengen?

Isla kan wel aan de eisen voldoen, maar weigert te investeren. Dit in tegenstelling tot de Curaçao Oil Terminal (COT) op Bullenbaai, waar ten minste 60 miljoen in is geïnvesteerd door Isla/PdVSA. Bullenbaai valt onder hetzelfde leasecontract tot 2019. Contractbreuk zou zelfs juist op die basis boetevrij kunnen, omdat het Isla is die het contract schendt. In het contract staat bijvoorbeeld dat Isla de installaties moet onderhouden. Refineria di Kòrsou moet dit controleren, maar doet dat niet. De overheid is in gebreke en laat de Isla haar gang gaan. Ook dit valt onder het hoofdstuk ‘niet handhaven’. De huurder zorgt niet goed voor de gehuurde spullen.”

Sluiting van de Isla kan tot een levensgevaarlijke opstand leiden waarin de veronderstelde tegenstellingen (van ‘yu di Kòrsou’ en ‘niet-yu di Kòrsou’) op het eiland aan de oppervlakte zouden komen. Smoc zou in dit licht wat moeten ‘dimmen’. Wat vindt Smoc van dit soort beweringen?

„Veel yu di Kòrsou steunen Smoc, onder wie honderden scholieren van het MIL, maar zij durven dit niet openlijk, en durven ook niet in ons bestuur. Mensen als Carel Weeber en Chicu Capriles steunen ons openlijk. Sluiting wordt niet veroorzaakt door (de eisen van) handhaving, maar door het achterwege blijven van investeringen door PdVSA en handhaving door de overheid. Isla kan voldoen, maar doet het niet en Smoc waarschuwt dat als PdVSA niet investeert, sluiting het gevolg zal zijn. De mensen vinden dat Smoc zou moeten ‘dimmen’ omdat ze geen idee hebben wie Smoc is en wat Smoc doet. Mede omdat er voldoende verkeerde informatie, wellicht bewust, wordt verspreid dat Smoc op sluiting uit zou zijn. Nogmaals, dat is niet zo. Feitelijk zou de bevolking, inclusief de werknemers van Isla, Smoc moeten steunen om ervoor te zorgen dat PdVSA investeert in milieu én arbeidsomstandigheden.”